

RADNA ZAJEDNICA ZAJEDNIČKIH SLUŽBI
SLUŽBA ZA PLAN I ANALIZU

ANALIZA RAZVOJA
RO "ADRIATIKTURIST" U RAZDOBLJU OD 1983-1986. GODINE

Poreč, august 1987.

U V O D

S obzirom da je radna organizacija "Adriatikturist" osnovana u toku 1983. godine i nije imala srednjoročni plan razvoja do 1985. godine, u ovom materijalu ne možemo izvršiti analizu ostvarenih ciljeva u odnosu na planirane već dajemo analizu razvoja ove radne organizacije od osnutka do 1986. godine koja obuhvaća:

1. osnivanje i organiziranost,
2. zaposlenost i kvalifikacionu strukturu,
3. kapacitete za smještaj i ostvarena noćenja,
4. kapaciteta u maloprodaji i ostvareni promet,
5. kapaciteta za obavljanje turističkih usluga i mjenjačkih poslova,
6. kretanje osnovnih vrijednosnih pokazatelja.

1. OSNIVANJE I ORGANIZIRANOST RO "ADRIATIKTURIST"

Radna organizacija "Adriatikturist" osnovana je 11.04.1983. godine kao RO bez OOUR-a, sa dvije radne jedinice i radnom zajednicom. Već nakon godine dana postojanja uvidjelo se da postojeća organizacija zahtjeva izvjesne promjene, te je organizirana služba prodaje na nivou Radne organizacije i оформljena nova radna jedinica za prodaju turističke robe. Tako imamo tri radne jedinice i to:

- a) RJ "Agencija" - za organizaciju i sprovođenje turističkih putovanja i izleta,
- za mjenjačke poslove,
- b) RJ "Kućna radinost" - za organizaciju i provođenje odmora u privatnom smještaju,
- c) RJ "Trgovačka roba" - trgovina na malo neprehrambenim artiklima - proizvodima za potrebe turista,
- d) zajednički poslovi.

Potreba za osnivanjem ovakve Radne organizacije u Poreču je postojala znatno ranije od njenog osnivanja jer pored velikog broja jakih domaćih agencija smatralo se realnim da se tom djelatnošću bavi i jedna lokalna agencija u sklopu PZ "Adria".

RO "Adriatikturist" je nastala i od dijelova koji su izdvojeni iz ugostiteljsko-turističkih radnih organizacija koje su bile udružene u PZ "Adria". Tako su preneseni mjenjački poslovi, kućna radinost i prodaja suvenira. Međutim, ova RO je ubrzo razvila i druge veoma značajne djelatnosti kao što je izletnička djelatnost i maloprodaja (YU butik).

2. ZAPOSLENOST I KVALIFIKACIONA STRUKTURA ZAPOSLENIH

U tabeli 1. daje se pregled kretanja broja zaposlenih na temelju sati rada i kvalifikaciona struktura u RO "Adriatikturist" od 1983. godine do 1986. godine.

Tabela 1.

Stupanj stručnog obrazovanja	BROJ ZAPOSLENIH				Ostvar. Ø stopa rasta
	1983.	1984.	1985.	1986.	
1	2	3	4	5	6
VSS	1	1	1	2	26,0
VŠS	9	13	13	13	13,0
SSS	115	117	135	148	8,8
NSS	4	4	4	4	-
UKUPNO	129	135	153	166	8,8

Kako je iz tabele vidljivo u vremenskom razdoblju od 1983. do 1986. godine broj zaposlenih je povećan za 37 radnika a to je 8,8% prosječno godišnje. Do izrazitog povećanja došlo je kod radnika srednje stručne spreme, a zatim kod radnika sa višom stručnom spremom.

3. KAPACITETI ZA SMJEŠTAJ U KUĆNOJ RADINOSTI I OSTVARENA NOĆENJA

Kapacitet i noćenja u kućnoj radinosti od 1983-1986. godine

Tabela 2.

O p i s	1983.	1984.	Ind. 84/83	1985.	Ind. 85/84	1986.	Index 86/85	Ø godiš. stopa rasta
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Kapacitet (u ležajevima)	4.145	4.183	101	4.473	107	4.924	110	5,9
2. Noćenja	226.932	278.141	123	363.773	131	375.038	103	18,2
3. Dani popunjenja	54,7	66,5	122	81,3	122	76,2	94	11,7

Ostvarena noćenja prema strukturi gostiju u privatnom smještaju

Tabela 3.

Godina	NOĆENJA		UKUPNO	STRUKTURA U %		UKUPNO
	Domaća	Strana		Domaća	Strana	
1	2	3	4	5	6	7
1983.	32.724	194.208	226.932	14	86	100
1984.	44.092	234.049	278.141	16	84	100
1985.	60.734	303.039	363.773	17	83	100
1986.	41.426	333.607	375.033	11	89	100

Kako je iz tabele 2. vidljivo broj kreveta u kućnoj radinosti čiji se plasman obavlja preko ove Radne organizacije je u stalnom porastu uz prosječnu godišnju stopu rasta od 5,9.

Ostvarena noćenja su rasla brže od porasta broja kreveta i to 18,2% prosječno godišnje. Ovakav odnos pozitivno je utjecao na dane popunjenja kapaciteta koji u 1986. godini iznosi 76 dana u odnosu na 55 dana u 1983. godini.

U strukturi ostvarenih noćenja preko 80% otpada na noćenja inozemnih gostiju.

4. KAPACITETI MALOPRODAJE I OSTVARENI PROMET ROBA

Kapaciteti u maloprodaji od 1983. - 1986. godine

Tabela 4.

Prodajno mjesto	Kol.	1983.	1984.	1985.	1986.
Suvenirnice	Br. m ²	14 433	14 473	16 523	20 614
Kiosci	Br.	9	14	15	15
Butici	Br. m ²	- -	7 417	6 257	9 649

U okviru RJ "Trgovačka roba" odvijala se kako smo već istaknuli prodaja neprehrambenih artikala proizvoda za potrebe turista. Od osnutka 1983. godine zaključno sa 1986. godinom broj suvenirnica je povećan sa 14 na 20.

U 1983. godini raspolagali su sa 9 vlastitih kioska i još 5 unajmljenih od "Vjesnika" dok je u 1986. godini bilo ukupno 15.

Za butike je karakteristično da se broj i kvadratura smanjio u 1984. godini jer je 5 takvih objekata napravljeno u surandji sa Razvojnim centrom Celje u Budvi i nakon godinu dana poslovanja preuzeti su od "Montenegroturist". U naredne dvije godine otvaranje butika se nastavlja.

Promet trgovačke robe od 1983. - 1986. godine

- u 000 din - tekuće cijene

Tabela 5.

O p i s	1983.	1984.	Ind. 84/83	1985.	Ind. 85/84	1986.	Ind. 86/85
Promet trgovačke robe	138.424	271.785	196	563.188	207	1.172.705	208

Promet trgovačke robe (eliminirajući utjecaj porasta cijena proizvoda na malo) od 1983. do 1986. godine

183 = 100

Tabela 6.

O p i s	1983.	1984.	Ind. 84/83	1985.	Ind. 85/84	1986.	Ind. 86/85	Ø stopa rasta
Promet trgovačke robe	138.424	173.817	126	208.866	119	220.890	107	16,9

Iz tabele 5. vidimo da je promet trgovačke robe po tekućim cijenama sa 138.424 tisuća dinara povećan u 1986. godini na 1.172.705 tisuća dinara. Međutim, ako eliminiramo utjecaj cijena tada prosječna godišnja stopa porasta prometa trgovačke robe iznosila je 16,9. Ovo je prije svega posljedica napora koji su učinjeni na području otvaranja prodavaonica tipa "Yu butik" Naglašavamo da je jedan manji dio prometa trgovačke robe ostvaren i u mjenjačnicama i turističkim poslovnicama.

5. KAPACITETI ZA OBAVLJANJE TURISTIČKIH USLUGA I MJENJAČKIH POSLOVA

U 1983. godini je bilo 51 mjenjačka mjesta, a u 1986. godini 62.

Promet mjenjačnica

- u 000 din -

Tabela 7.

O p i s	1983.	1984.	Index 84/83	1985.	Index 85/86	1986.	Index 86/85
Promet mjenjačnica	2.395.525	4.386.643	183	10.073.932	230	18.891.938	188

Promet mjenjačnica izražen u DM (tečaj na 30. VII)

- u 000 DM -

Tabela 8.

O p i s	1983.	1984.	Ind. 84/83	1985.	Index 85/84	1986.	Ind. 86/85	Ø stopa rasta
Promet mjenjač- nica u DM	64.203	91.940	128	104.177	127	100.054	96	15,9
Noćenja stranih gostiju - općina Poreč	4.992.148	5.579.409	112	6.504.030	117	6.731.834	104	11,5
Promet u DM po noćenju	12,85	14,67	114	16,02	109	14,86	93	4,9

U tabeli 7. daje se promet mjenjačnica po godinama iz koje je uočljivi-
vo naročito veće povećanje u 1985. godini. Razlog tome treba pripisati prije
svega na vrijeme objavljenom uvodjenju popusta od 10% na turistički ček.

U 1986. godini se promet mjenjačnica smanjio zbog nedefiniranog sta-
tusa turističkog čeka i nerealnog tečaja dinara.

U tabeli 8. dali smo pregled prometa mjenjačnica izražen u njemačkim
markama koji se povećavao godišnje po prosječnoj stopi od 16, što znači
brže od prosječnog godišnjeg porasta noćenja stranih gostiju na nivou
općine Poreč.

Promet u DM po noćenju pokazuje prosječno godišnje povećanje od 4,9. Najveći porast kako je u tabeli vidljivo uslijedio je u 1985. godini, a razlog smo naprijed naveli.

Promet od izletničke djelatnosti od 1983. - 1986.

- u 000 din - tekuće cijene

Tabela 9.

O p i s	1983.	1984.	Ind. 84/83	1985.	Ind. 85/84	1986.	Ind. 86/85
Promet izleta	48.407	101.933	211	225.830	222	426.819	189

Skupa sa mjenjačkim poslovima u okviru turističkih poslovnica odvija se turistička djelatnost, a prije svega informativna djelatnost, organizacija izleta, putovanja i dr. Organizacija izleta vrši se u suradnji sa Kompassom tako da iznajmljuju brodovi privatnih brodara, a osnovica za obračun jeste broj predanih karata.

U toku jedne sezone realizira se oko 30 programa samostalno i u suradnji sa drugim putničkim agencijama.

U cilju poboljšanja kvaliteta izleta u toku 1986. godine u suradnji sa turističkom agencijom "Atlas" iz Dubrovnika nabavljen je putnički brod koji može da primi 582 putnika - izletnika.

Za potrebe organizacije i realizacije izleta u 1986. godini je naručen i uplaćen jedan manji brod kapaciteta 120 osoba koji će biti u funkciji tek u turističkoj sezoni 1988. godine.

KRETAJNE OSNOVNIH VRIJEDNOSNIH POKAZATELJA POSLOVANJA RO "ADRIATIKTURIST"
OD 1983. - 1986. GODINE

- u 000 din - tekuće cijene

Tabela 10

Red. br.	O p i s	1983.	Strukt. UP u %	1984.	Strukt. UP u %	Index 84/83	1985.	Strukt. UP u %	Index 85/84	1986.	Strukt. UP u %	Index 86/85
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	UKUPAN PRIHOD	414.756	100,0	898.241	100,0	217	1.484.292	100,0	165	2.939.913	100,0	198
2.	UTROŠENA SREDSTVA	327.333	78,9	697.420	77,7	213	984.785	66,4	141	2.067.354	70,3	210
2.1.	Amortizacija	790	0,2	2.713	0,3	343	5.276	0,4	194	15.363	0,5	291
2.2.	Nabavna vrijed. trg. robe	117.270	28,3	161.974	18,03	138	351.677	23,7	217	726.122	24,7	206
3.	DOHODAK	87.423	21,1	200.821	22,4	230	499.507	33,6	249	872.559	29,7	175
4.	OBAVEZE IZ DOHOTKA	11.152	2,7	23.600	2,6	212	55.487	3,7	235	178.114	6,1	321
4.1.	Kamate na OSA	24	-	1.792	0,2	-	-	-	-	18.752	0,6	-
5.	ČISTI DOHODAK	76.271	18,4	177.221	19,7	232	444.020	29,9	251	694.445	23,6	156
5.1.	Osobni dohoci	33.818	8,2	63.368	7,0	187	137.463	9,3	217	287.823	9,8	209
5.2.	ZP za druge potrebe	3.500	0,8	3.500	0,4	100	4.500	0,3	129	16.600	0,6	369
5.3.	ZP za potrebe stanov.	3.500	0,8	6.500	0,7	186	20.000	1,3	308	34.722	1,2	174
5.4.	Sredstva rezervi	3.497	0,8	8.033	0,9	230	19.980	1,3	249	34.902	1,2	175
5.5.	Ostalo	2.212	0,5	5.227	0,6	236	20.559	1,4	393	42.962	1,4	209
5.6.	POSLOVNI FOND	29.744	7,2	90.593	10,1	305	241.518	16,3	266	277.436	9,4	115
6.	Prosječan br. zaposlenih	128		135		105	153		113	166		108
7.	Čisti osobni dohodak po radniku u din	21.014		28.866		137	54.479		189	112.161		206
8.	ZP za ostale namjene po radniku u din	27.174		25.926		95	29.412		113	100.000		340
9.	ZP za stambene potrebe po radniku u din	27.174		48.148		177	130.719		271	209.169		160
10.	Dohodak po radniku u din	682.993		1.487.566		218	3.264.754		219	5.256.380		161

KRETANJE OSMOVNIH VRIJEDNOSNIH POKAZATELJA POSLOVANJA RO "ADRIATIKTURIST" OD 1983-1986. GODINE
ELIMINIRAJUĆI UTJECAJ CIJENA (1983. GODINA - BAZNA)

- u 000 din - stalne cijene

Red. br.	O p i s	1983.	1984.	Index 84/83	1985.	Index 85/84	1986.	Index 86/85	Ø stopa rasta
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	UKUPAN PRIHOD	414.756	575.095	139	545.295	95	553.760	102	10,1
2.	UTROŠENA SREDSTVA	327.333	446.520	136	361.787	81	389.406	108	6,0
2.1.	Amortizacija	790	1.737	220	1.938	112	2.894	149	54,4
2.2.	Nabavna vrijednost trg. robe	117.270	103.703	88	129.198	125	136.772	106	5,3
3.	DOHODAK	87.423	128.575	147	183.507	143	164.355	90	23,4
4.	OBAVEZE IZ DOHOTKA	11.152	15.110	135	20.385	135	33.549	165	44,2
5.	ČISTI DOHODAK	76.271	113.465	149	163.123	144	130.805	80	19,7
5.1.	Osobni dohoci	33.818	40.571	120	50.501	124	54.214	107	17,0
5.2.	ZP za druge potrebe	3.500	2.241	64	1.653	74	3.127	189	-3,4
5.3.	ZP za potrebe stana	3.500	4.162	119	7.348	177	6.540	89	23,2
5.4.	Sredstva rezervi	3.497	5.143	147	7.340	143	6.574	90	23,4
5.5.	Ostalo	2.212	3.346	151	7.553	226	8.092	107	54,0
5.6.	POSLOVNI FOND	29.733	58.002	195	88.728	153	52.258	59	20,7
6.	Ø mjesečni čisti OD po radniku - u dinarima	21.014	18.481	88	20.014	108	21.127	106	0,2
7.	Dohodak po radniku u din.	682.993	952.408	139	1.199.395	126	990.089	83	13,2

Tabela 11.

6. KRETANJE OSNOVNIH VRIJEDNOSNIH POKAZATELJA

U tabeli 10. dajemo pregled kretanja osnovnih vrijednosti pokazatelja poslovanja ove Radne organizacije od osnutka do 1986. godine izražene u tekućim cijenama. Analizirajući strukturu ukupnog prihoda uočavamo da su u promatranom razdoblju prisutne kvalitativne promjene u samoj strukturi. Učešće dohotka, čistog dohotka, izdvajanja za poslovni fond u ukupnom prihodu svake godine se povećava. Najbolji odnos postignut je u 1985. godini kao posljednjoj godini srednjoročnog razdoblja.

U 1986. godini dolazi do pogoršanja tih odnosa a naročito je u uočljiv pad izdvajanja za poslovni fond čije je učešće u odnosu na prethodnu 85. godinu gotovo prepolovljeno. Učešće obaveza iz dohotka je u porastu, a to je naročito vidljivo u 1986. godini kad je došlo do porasta stopa i ukinute su olakšice kod izračunavanja osnovice za doprinose i poreze iz dohotka.

U tabeli 11. dajemo pregled kretanja istih elemenata rezultata poslovanja kao i u prethodnoj tabeli s razlikom da smo ovdje uz pomoć deflatora (kretanje indeksa porasta cijena na malo) nastojali donekle eliminirati faktor utjecaja cijena.

Iz tih podataka uočavamo slijedeće:

- ukupan prihod se povećavao realno prosječno 10% godišnje,
- utrošena sredstva su imala prosječni sporiji rast i to 6% godišnje,
- dohodak je povećavan po prosječnoj godišnjoj stopi od 23.

Zbog većeg rasta obaveza iz dohotka, ostvarena prosječna stopa rasta čistog dohotka je niža od stope rasta dohotka i iznosi 19,7% godišnje.

Osobni dohodi su rasli prosječno 17% godišnje, a izdvajanja za proširenje materijalne osnove rada po stopi od 20,7% što znači da je ova radna organizacija u promatranom periodu vodila računa o proporcijama raspodjele čistog dohotka prema kriterijima društvenih opredjeljenja. To potvrđuje i podatak o kretanju prosječnog čistog osobnog dohotka po randiku koji je realno rastao po prosječnoj godišnjoj stopi od 0,2.

Što se tiče izdvajanja sredstava za zajedničku potrošnju uočavamo, da je u promatranom razdoblju manje izdvojeno u fond zajedničke potrošnje za ostale namjene, u korist fonda sredstava zajedničke potrošnje za stambenu izgradnju.

Kod sagledavanja finansijskih rezultata poslovanja ove radne organizacije trebamo naglasiti, da djelatnost turističkog posredovanja ima povoljan položaj u primarnoj raspodjeli i s tog osnova ostvaruje ekstra dohotak koji prema kriterijima društvenog dogovora o dohotku se izdvaja i usmjerava za proširivanje i unapređivanje materijalne osnove rada.

ZAKLJUČCI

Na temelju naprijed iznesenih podataka i navedenih konstatacija možemo zaključiti slijedeće:

1. Radna organizacija "ADRIATIKTURIST" je opravdala svoje osnivanje i postigla je u tom kratkom periodu rezultate iznad očekivanih.
2. Gotovo podjednako je razvijala sve svoje djelatnosti s time da je učešće nekih djelatnosti u ukupnim rezultatima RO dominantno.
3. U vremenu svog postojanja naročito se po ekonomskim pokazateljima i finansijskim efektima ističe 1985. godina u kojoj su ostvareni rezultati primjereni i većim organizacijama iz ove djelatnosti.
4. Osim na području općine Poreč ova RO je svoju djelatnost razvijala i na području drugih općina u SR Hrvatskoj i u drugim Republikama (SR Slovenija i Crna Gora) pretežno na principu zajedničkog ulaganja i ostvarivanja zajedničkog dohotka.
5. U 1986. godini, a naročito godinu dana kasnije prisutno je usporavanje daljnjeg razvoja što se sve skupa odražava na ostvarivanje relativno nižih finansijskih efekata.